

Микита Кожум'яка

У давні роки з'явився під Києвом страшний змій. Багато лиха він завдав простому люду. Викрав змій і царську дочку та замкнув її у своєму барлогу.

Довго думав цар, як дочку врятувати. Дізнався він, що є в Києві Микита

Кожум'яка. Тільки він один у світі сильніший за змія.

Знайшов цар Микиту та почав благати визволити дочку з неволі. Саме в той час м'яв Кожум'яка разом дванадцять волячих шкур. Як побачив Микита царя — руки йому затремтіли та розірвав він разом усі дванадцять. Розсердився богатир, що йому таких збитків завдали. Скільки не прохав цар визволити царівну — не пішов.

Зібрав тоді цар малих дітей, чиїх батьків викрав змій. Послав їх просити Кожум'яку. Зглянувся богатир на дитячі сльози. Узяв він триста пудів* прядива, обмастив його смолою, обмотався та й пішов.

Підходить Микита до барлогу, кличе змія на бій.

Нікуди тому від Кожум'яки сховатися. Вийшли вони в чисте поле та почали битися.

Сильний був змій, та Микита ще сильніший. Чи то довго вони билися, чи то ні, тільки богатир повалив змія на землю.

Став тут він благати Кожум'яку:

— Не вбивай мене, Микито! Сильніших

* Пуд — міра ваги близько 16 кг.

за нас із тобою нікого на світі немає. Розділимо весь світ навпіл. Ти володарюватимеш в одній половині, а я — в іншій.

— Добре,— сказав Микита.— Але спочатку потрібно межу** прокласти, щоб потім суперечок не було.

Зробив він соху*** в триста пудів, запряг у неї змія й почав межу прокладати.

Проорав Микита Кожум'яка борозну від Києва аж до Чорного моря.

— Ну, що, землю ми розділили,— каже він,— тепер давай море ділити.

Почали воду ділити. Увігнав Микита змія в Чорне море та там його й утопив. Царівна радісна повернулася до батька. А борозну Микитину, кажуть, і дотепер у степу видно. Довкола неї орють, а борозни не чіпають. Залишають її на згадку про Микиту Кожум'яку.

** Межа́ — смуга між земельними ділянками.

*** Соха́ — землеробське знаряддя, щоб орати землю.

Казка про Івасика-Телесика

Жили собі чоловік із жінкою, та був у них синочок Івасик-Телесик. От як підріс він, то й каже:

— Зробіть мені, тату, човник і весельце. Буду я рибку ловити та вас годувати!

— Куди тобі! Малий ти ще,— каже батько.

А він знай про своє: зробіть та зробіть!

От батько й зробив човник і весельце. Почав Івасик рибалити. Попливе далеко по річці. А мати тим часом їсти наварить та на два горщики розіллє. Візьме ще й сорочку білу для Івасика. Підійде до берега та кличе:

— Івасику-Телесику!
Приплинь, приплинь до бережка.
Дам тобі їсти й пити.

Як почує Телесик неньчин голосок,
відповідає:

— Ближче, ближче, човнику, до бережка! Це ж моя матінка снідати принесла.

Припливе Івасик, поснідає. Сорочку білу візьме, віддасть свій вилов та й знову на річку.

А недалеко від річки в темному лісі жила собі відьма з дочкою.

Якось підслухала вона, як мати кликала Телесика. Закортіло їй Івасикового м'яся скуштувати. Прийшла вона до берега та гукає товстим голосом:

— Івасику-Телесику!
Приплинь, приплинь до бережка.
Дам тобі їсти й пити.

Почув Івасик та й каже:

— То ж не моєї матінки голос! У моєї матінки голос шовковий, а цей як у вовка! Пливи, пливи, човнику, далі!

Махнув Телесик весельцем — човник і поплив.

Відьма бачить, що нічого не вдіє. Пішла до коваля:

— Ковалю, ковалю! Викуй мені такий тоненький голосок, як у Телесикової матері!

Коваль викував. Вона пішла до бережка й почала кликати вже новим тоненьким голосом:

— Телесику, Телесику!
Приплинь, приплинь до бережка.
Дам тобі їсти й пити.

Подумав Івасик, що то мати його кличе. Та й приплив до бережка. А відьма його мерщій ухопила з човна й понесла до своєї хати.

Принесла та й каже дочці:

— Оленко, натопи піч та спечи мені Телесика. А я піду по сіль.

От Оленка натопила піч й каже:

— Сідай, Телесику, на лопату!

— Як же його сідати, — відповідає Івасик, — коли я не вмю.

— Та вже сідай як умієш! — злиться Оленка. А сама все вогонь роздмухує.

Івасик то руку покладе, то голову, та все ніяк не сяде, наче не вміє.

— Ти покажи як,— каже Телёсик,— тоді я сяду.

Почала Оленка показувати. Щойно сіла, а він — за лопату. Та й укинув її у вогонь. І заслінкою піч затулив.

А сам замкнув хату, зліз на превисоченного явора та й сидить. От і відьма прилітає. Бачить — немає Оленки!

Відслонила відьма заслінку, вийняла м'ясо з печі та й їсть. Думала вона, що то Телесик. Попоїла добре, вийшла надвір та й почала качатися по траві.

— Покачаюся, поваляюся, Телесикового м'яся наївшись!

А Телесик з явора:

— Покатайся, поваляйся, Оленчиного м'яся наївшись!

